

JOAN F. MIRA

“Franco, panxudet i amb aire escassament marcial, contrasta, en les fotos de les trobades d’Hendaia, amb els uniformes altius dels alemanys, o a Bordighera amb l’altivesa operística del ‘Duce’. Al costat, el cunyadíssim Serrano Suñer exhibeix un uniforme improvisat de jerarca sinistre, no militar però tampoc civil”

Serrano Suñer

Els diaris i les televisions en van donar la notícia de manera discreta, amb titulars modestos i amb notes i glosses en pàgines interiors: el dia 1 de setembre es va morir Ramón Serrano Suñer –Suñer, com solien escriure-ho–, i supose que la major part del públic o no sabien qui era el personatge o pensaven que ja se n’havia anat feia temps a fer *“guardia junto a los luceros”*. D’ençà que el seu cunyat Francisco Franco se’n va anar, ja fa més d’un quart de segle, a ocupar el seu lloc definitiu (*“el puesto que tengo allí”*: però qui es recorda dels versos lírics i guerrers del *Cara al sol?*, qui sap ja ni tan sols què era el *Cara al sol*, i qui el va compondre?: i tanmateix, un servidor, i molts com jo, l’havíem de cantar cada matí, al pati del col·legi, mentre hissaven les banderes abans de començar les classes), sembla com si l’anomenat “règim anterior”, la dictadura, els uniformes, les jaquetes blanques, el corretjam i les camises blaves, tot això, i la repressió i les desfílades, i tota la parafernàlia parafeixista que va durar tants anys, foren coses d’un altre temps, passat, remot, que no ha deixat cap rastre ni senyal: era una alteració estranya de la història d’Espanya, un parèntesi de dictadura enmig de segles moderns de democràcia liberal, coses així. Greu error: la nova democràcia postfranquista mai no ha volgut fer el judici de la dictadura anterior, mai no ha condemnat formalment els seus predecessors immediats (recuperats, integrats, lliures i triomfants, perfectament instal·lats en el nou poder polític i en el vell poder institucional i empresarial, de Manuel Fraga a Martín Villa), mai no ha volgut ni tan sols honorar els antics demòcrates vençuts, ni tan sols fer un judici moral als vencedors: fer, per exemple, unes llistes d’assassins falangistes, de militars criminals, per saber qui era qui. Res de res. Si no l’han tret fa pocs dies, l’estàtua de Franco presideix encara, a la capital de l’estat, l’entrada als anomenats “Nous Ministeris”, i no la van llevar els socialistes en tants anys de govern. Molt bé: aquesta és la història, i els senyors del PP són els seus fills, i els del PSOE els seus nebots humils. És la història de la dreta espanyola –inclosa la valenciana, i bona part de la catalana–, perfectament feliç en la seua trajectòria, sense complexos, sense incomoditats en la memòria. Com la dreta alemanya, tot s’ha de dir, o la francesa o la italiana: la diferència és que allà sí que hi ha hagut un trencament, una condemna si no sempre judicial almenys moral.

La dreta espanyola, doncs, tenia en el senyor Serrano Suñer, mort més que centenari, impecable, impenitent, elegant, un emblema certíssim i no reconegut. Serrano Suñer, natural de Cartagena com Eduardo Zaplana, va ser un jove advocat de dretes als anys trenta, de dretes i amb propensió als feixismes de moda aquell temps: autoritat, estètica d’uniformes i cançons, Espanya gran i una, tot això. De la dreta més o menys democràtica (més aviat menys) passà sense problemes (o amb problemes purament personals: perseguit pels “rojos”, escapat a la zona franquista) a defensar una dictadura perfecta, el partit únic, el feixisme italià, les aliances amb Hitler que no van ser més intenses encara perquè, a Hitler, Franco li despertava poc respecte i més poca confiança. Franco, panxudet i amb aire escassament marcial, contrasta, en les fotos de les trobades d’Hendaia, amb els uniformes altius dels alemanys, o a Bordighera amb l’altivesa operística del *Duce*. Al costat, el cunyadíssim Serrano Suñer exhibeix un uniforme improvisat de jerarca sinistre, no militar però tampoc civil. No passà res, Hitler va perdre la guerra, Franco es desempallegà del cunyat d’uniforme, i aquest es dedicà a guanyar diners, que és activitat molt més segura que les incertes aliances de guerra. Un exemple perfecte: la dreta catòlica, el franquisme, el feixisme adoptat, l’ablaniment, els diners, i de nou el poder de la dreta de sempre. És la història d’Espanya, de Covadonga a Quintanilla de Onésimo: de Onésimo Redondo, fundador del feixisme espanyol.